

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนภาษาต่างประเทศ มีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลกและสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1) และประเทศไทยได้เป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nations หรือ ASEAN) มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และสามารถแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งโดยสันติวิธี ภายในปีพุทธศักราช 2558 (กระทรวงการต่างประเทศ, 2555, ไม่ปรากฏเลขหน้า) ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาทางด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับสมาชิกประชาคมอาเซียน

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพบว่าอุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้นักเรียนเรียนไม่ดีขึ้น เกิดจากหลายสาเหตุ เช่น วิธีการสอนของครูในกระบวนการเรียนการสอนมุ่งเน้นการท่องจำเพื่อสอบมากกว่าเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งยังไม่สามารถปลูกฝังการรักที่จะเรียนรู้ (จรัสญ เหลืองขจร, 2543, หน้า 2) นอกจากนี้ขวัญฤดา อัจมนตรี (2544, หน้า 4) สรุปสาเหตุของปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษว่าได้พบปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่สำคัญ คือด้านครูผู้สอน ส่วนใหญ่ยึดครูเป็นศูนย์กลางเร่งสอนเนื้อหาให้จบเร็วโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สอนโดยมิได้นำเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมมาใช้ และการสอนแต่ละครั้งไม่สามารถสร้างความเข้าใจให้นักเรียนอยากรู้ ด้านผู้เรียนคิดว่าการเรียนวิชาภาษาอังกฤษยาก ขาดความมั่นใจในการแสดงออก และขาดทักษะในการทำงานกลุ่ม ซึ่งนำไปสู่ความเบื่อหน่ายต่อการเรียนและมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ จึงมีส่วนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนต่ำ ดังนั้นจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลถึงคุณภาพการศึกษา ดังนั้นเพื่อนำไปสู่แก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาค้นคว้ารูปแบบการวิจัยและวิธีการสอนที่สามารถพัฒนาความสามารถในการเขียน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนร่วมมือกันเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จริง

นอกจากนี้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบัน มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญประการหนึ่ง คือ เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารได้อย่างถูกต้องทั้งทางด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน แสวงหาความรู้และใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2544, หน้า 5-6) ทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ทั้ง 4 ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนนั้น มีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน ทักษะการเขียนซึ่งจัดเป็นทักษะที่ยากที่สุดในทักษะทั้ง 4 คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (Valette, 1997, p. 131) เพราะการเขียนเป็นการเปลี่ยนแปลงภาษาพูดให้เป็นสัญลักษณ์คือตัวอักษร ผู้เขียนต้องเลือก และรวบรวมความคิด คำ และประโยคมาจัดเรียงเรียงเป็นข้อความที่ต่อเนื่อง และเป็นข้อความที่สามารถสื่อความหมายได้ตรงกับความต้องการ การเขียนเป็นทักษะที่ต้องผ่านกระบวนการทางความคิดหลายขั้นตอน การสอนทักษะการเขียนนั้นต้องพัฒนาตามลำดับโดยเริ่มจาก ทักษะการฟังไปสู่ทักษะการพูด และทักษะการอ่าน แล้วจึงต้องพัฒนาทักษะการเขียนเป็นลำดับสุดท้าย เนื่องจากทักษะการอ่านและทักษะการเขียนเป็นสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง ผู้เรียนที่มีทักษะการอ่านดีมักจะมีทักษะการเขียนดี

ด้วย ทุกทักษะในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจำเป็นต้องพัฒนาทักษะทั้ง 4 ประการ คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนไปพร้อมกัน (กชกร ธิปัตดี, 2546, หน้า 101)

ทักษะที่สำคัญในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ คือ ทักษะการเขียน ซึ่งการเขียนเป็นทักษะที่ยาก และซับซ้อนมากกว่าทักษะอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการเขียนต้องอาศัยความรู้และข้อมูลต่าง ๆ จากทักษะการฟัง การพูด การอ่าน มาเป็นพื้นฐานเพื่อให้ผู้เขียนสามารถใช้ความรู้ความสามารถของตนเอง ถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาเขียนที่ทำให้คนอื่นเข้าใจได้ตามที่ตนเองต้องการ ซึ่งเมื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกดังกล่าวให้ผู้อื่นทราบแล้ว จะส่งผลให้ผู้อื่นรับทราบความคิด ความรู้สึกที่ตนเองมีอยู่ว่าเป็นอย่างไรหรือต้องการสิ่งใด ดังนั้นทักษะการเขียนจึงเป็นทักษะที่จำเป็นต้องฝึกให้กับนักเรียน (ทิพย์วรรณ ธงภักดี, 2543, หน้า 18) การสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้จริงในชีวิตประจำวันอย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่สังเกตได้ว่าทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ถูกวางไว้ในลำดับสุดท้ายของทักษะทั้งสี่ เพราะทักษะการเขียนเป็นทักษะที่ยากที่สุดที่ต้องผ่านกระบวนการทางความคิดหลายขั้นตอน (สุมิตรา อังควัฒนกุล, 2540, หน้า 163)

ปัญหาด้านการเขียนเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่ง จินตนา ทองเรือง (2551, หน้า 58-61) ที่ได้กล่าวว่ปัญหาการเขียนภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่เป็นเพราะนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานในการใช้ภาษาอังกฤษ ได้แก่ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การเขียนภาษาอังกฤษไม่สอดคล้องกับสิ่งที่ครูกำหนด การใช้รูปคำไม่ถูกต้อง การเขียนประโยคมีความหมายไม่ชัดเจน การเขียนตกหล่น ซึ่งสาเหตุของปัญหาดังกล่าว คือ ผู้เรียนขาดทักษะการเขียน การจดจำ ขาดความเข้าใจในการใช้ไวยากรณ์ ขาดทักษะการเขียนประโยค ตลอดจนความเข้าใจในการใช้คำชนิดต่าง ๆ และการนำภาษาอังกฤษไปใช้ในชีวิตประจำวัน และ ธิดา ทิพย์สุข (2552, หน้า 8-9) ได้กล่าวถึงปัญหาการสอนเขียนไว้ว่า ครูให้นักเรียนฝึกทักษะการเขียนน้อยมาก เพราะกลัวการสอนไม่ทันเวลา ประกอบกับจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนที่มากเกินไป ทำให้เป็นอุปสรรคในการสอนเขียน เมื่อนักเรียนไม่ได้ฝึกเขียนโดยตรงและใช้เวลาฝึกเขียนน้อยเกินไป จึงทำให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนต่ำไปด้วย นอกจากนี้ วันชัย วัฒนโทยวิทย์ (2526, ไม่ปรากฏเลขหน้า) ยังได้กล่าวถึงปัญหาการเขียนไว้ว่าการเขียนเป็นทักษะที่ต้องใช้ความพยายามและใช้เวลาในการฝึกฝน ทั้งรูปแบบและการจัดเรียงความคิด ผู้เรียนต้องได้รับ

การเรียนรู้โครงสร้างไวยากรณ์ กฎเกณฑ์การใช้รูปแบบของภาษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์การสื่อสาร และปัญหาที่พบในการเขียนอีกประการหนึ่งคือ การขาดความรู้พื้นฐานทางภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับระดับผู้เรียน ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ในเรื่อง ทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ อีกทั้งหาวิธีการ เทคนิคการสอน ประกอบกับความสามารถในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะทางด้านการเขียน ภาษาอังกฤษให้ดีขึ้น

จะเห็นได้ว่าการสอนเขียนภาษาอังกฤษหลายวิธี เช่น วิธีสอนเขียนที่เน้น ผลงาน การสอนเขียนที่เน้นการสื่อสารและวิธีการสอนเขียนที่เน้นกระบวนการ ซึ่งวิธีการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการเป็นการสอนที่เน้นกระบวนการคิด เน้นการเรียนรู้จากสิ่งที่บกพร่อง โดยการแก้ไขและปรับปรุงผลงานของตัวเอง (วิไลพร ธนสุวรรณ, 2536, ไม่ปรากฏเลขหน้า) วิธีนี้ประกอบด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะช่วยพัฒนาทักษะต่าง ๆ ทั้งทักษะทางด้านความคิด ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะทางภาษาและ ทักษะทางด้านการสังเกต ซึ่งไม่ได้พัฒนาแต่ทักษะการเขียนของนักเรียนเท่านั้น แต่ยังเป็น กิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือนักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นประเมินผลที่นักเรียนได้แก้ไขงานเขียนของตนเองจากคำแนะนำของเพื่อนนักเรียนและครู ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการวัดผลและประเมินผลตามพระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ต้องการให้การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

Raimes (1983, pp. 3-23) ได้กล่าวว่า การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ (Process Approach) เป็นวิธีการสอนทักษะการเขียนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งความคิด และการใช้ภาษาโดยแบ่งการสอนออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการเขียน (Pre-writing) เริ่มจากการวางแผน (Planning) ด้วยการกำหนดจุดประสงค์ (Purpose) ที่คำนึงถึงระดับ ความสามารถของผู้อ่าน การสร้างความคิด (Generating Ideas) ด้วยการอภิปราย (Discussion) การอ่าน (Reading) การระดมความคิด (Brainstorming) และการทำรายการความคิด (List Making) ขั้นการเขียน (While-writing) ผู้เรียนเรียบเรียงความคิดโดยใช้ภาษา และกลไกทางภาษา เขียนงานร่างที่ 1 แลกเปลี่ยนตรวจงานกับเพื่อนในกลุ่ม ด้านเนื้อหา และการเรียบเรียงเนื้อหา (Content and Organization) โดยไม่คำนึงถึงไวยากรณ์และกลไกทางภาษา ข้อมูลย้อนกลับช่วยให้ผู้เรียนค้นพบความคิดใหม่ ๆ โครงสร้างทางไวยากรณ์ ใหม่ ๆ ในขณะที่เขียนงานร่างที่ 2 แล้วแลกเปลี่ยนตรวจงานร่างที่ 2 กับเพื่อนในกลุ่มด้านการใช้ภาษา และกลไกทางภาษา (Language Use & Mechanics) ข้อมูลย้อนกลับช่วยให้

ผู้เรียนมองเห็นข้อบกพร่องในงานเขียนของตนเองจากนั้นจึงปรับปรุงแก้ไขงานร่างที่ 2 แล้วเขียนออกมาเป็นผลงาน ครูต้องไม่จำกัดเวลาและโอกาสในการปรับปรุงงานเพราะผู้เรียนมีความสามารถและพื้นฐานทางภาษาแตกต่างกัน และขั้นหลังการเขียน ผู้เรียนตรวจทานแก้ไขผลงานของตนก่อนส่งครู นอกจากนี้ในวงการการศึกษาไทย ยังได้ประยุกต์ใช้ Mind Mapping ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และประสบผลสำเร็จ

Tony BuZan (1991, pp. 106–107) ได้ให้คำนิยามว่า “แผนผังความคิด” (Mind Mapping) เป็นเทคนิคที่ใช้ในการจัดระบบความคิดที่มีประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงความคิดต่าง ๆ เข้าด้วยกัน การจัดลำดับความสำคัญ การให้น้ำหนัก การผูก การต่อความคิดเห็นหรือข้อมูลต่าง ๆ ให้เข้ากันอย่างมีระเบียบ ก่อนที่จะสื่อออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน โดยใช้คำสำคัญในการนำเสนอความคิดต่าง ๆ เหล่านั้นเป็นความคิดหลัก (Main Ideas) และจะให้ความสำคัญกับการแตกกระจายความคิดจากจุดกลางออกไปเรื่อย ๆ ซึ่งเปรียบเสมือนความคิดย่อย โดยใช้สี สัญลักษณ์ การสร้างภาพมิติ ช่วยในการกำหนดความสัมพันธ์ของความคิดให้เป็นระเบียบ มีเส้นลากให้เห็นความเชื่อมโยงสัมพันธ์และแจ่มแจ้งชัดเจน การนำแผนผังความคิดมาใช้ในการวางแผน ระดมสมองและใช้กระบวนการกลุ่มในการกระตุ้นและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการวางแผนศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล และการสร้างองค์ความรู้ ทำให้นักเรียนพบแนวทางการเรียนรู้ในการพัฒนาทักษะการเขียนและการศึกษาวิชาความรู้ต่าง ๆ ต่อไป

จากการที่ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่สำคัญ แต่มีความยุ่งยากซับซ้อน ต้องอาศัยความรู้ความคิดของผู้เรียนเพื่อสร้างผลงาน การนำแนวคิดการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิด ซึ่งเป็นวิธีสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสฝึกคิดและพัฒนาทักษะการเขียน มาใช้ในการเรียนการสอนเขียนวิชาภาษาอังกฤษ จึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถทางการเขียนของนักเรียนให้ดีมากยิ่งขึ้น ดังที่ แวมมณี นิลเชษฐ์ (2549, ไม่ปรากฏเลขหน้า) ซึ่งได้พัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping) แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนและยังพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วย สอดคล้องกับกัญญา ทิพย์สาย (2545, ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้ศึกษาการสร้างแบบฝึกการเขียนสรุปความจากบทร้อยแก้วสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนผัง

ความคิด ผลของการศึกษาปรากฏว่าแบบฝึกการเขียนสรุปความจากบทร้อยแก้ว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนผังความคิดมีประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ การเขียนสรุปความหลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยของ อนงค์ สิงห์หุย (2551, ไม่ปรากฏเลขหน้า) ที่ศึกษาการการพัฒนาทักษะ การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แผนที่ ความคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่ามีนักเรียนจำนวน 40 คน ที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางด้านทักษะการอ่านจับใจความผ่านเกณฑ์ 75 คิดเป็นร้อยละ 86.96 และยังสอดคล้อง กับงานวิจัยของ รุ่งเพชร ต. ศิริวานิช (2550, หน้า 47) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิค แผนผังความคิดเพื่อพัฒนาทักษะความสามารถการสอนเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบความสามารถด้านการเขียน ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังการสอนเขียนโดยใช้แผนผัง ความคิด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

สภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองไผ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ที่ผู้วิจัยได้ทำการสอน มีปัญหาด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมาตลอด กล่าวคือ นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหา พื้นฐานภาษาอังกฤษของนักเรียนไม่ดี นักเรียนขาดทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เมื่อมี การทดสอบการเขียนนักเรียนจะเขียนสะกดคำ โครงสร้างไวยากรณ์ผิดส่งผลให้นักเรียนได้ คะแนนอยู่ในระดับต่ำ และนักเรียนไม่มีความกระตือรือร้นในการที่จะใฝ่รู้ใฝ่เรียน การ จัดการเรียนรู้อาจมีวิธีการสอนที่ไม่หลากหลาย ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และจากการ ประเมินเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2556 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 วิชาภาษาอังกฤษ โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองไผ่ เข้ารับการประเมิน จำนวน 23 คน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด คือ ร้อยละ 60 (โรงเรียนบ้านหนองไผ่, 2556, หน้า 10) เพราะจากการตรวจผลงานสภาพปัญหานักเรียน โรงเรียนบ้านหนองไผ่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยพบปัญหา คือ ในการเขียนความ เรียง ผู้เรียนนำเสนอเนื้อหาไม่เพียงพอ การเรียบเรียงเนื้อหายังสับสน การเลือกใช้คำศัพท์ อยู่ในวงจำกัด ทำให้สื่อความหมายไม่ชัดเจน การเขียนประโยคที่ไม่สมบูรณ์และการเขียน ประโยคต่อกันโดยไม่ใช้คำเชื่อมหรือเครื่องหมายวรรคตอน รวมทั้งมีข้อผิดพลาดด้านกลไก ทางภาษา

จากการศึกษาสภาพปัญหา เอกสารและงานวิจัยดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองไผ่ ซึ่งช่วยให้นักเรียนสามารถเห็นภาพรวมของสิ่งต่าง ๆ จำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น สามารถค้นพบไอเดียใหม่ ๆ วางแผนการทำงาน ช่วยตัดล้นใจ คิดได้อย่างเป็นระบบ และช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษสูงขึ้น สามารถเสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิดการไปใช้ในการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามการวิจัย ดังนี้

1. ประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิด มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 หรือไม่
2. ความสามารถกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร
3. เจตคติกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิด ที่พัฒนาขึ้นช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนหรือไม่ อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิด ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75

2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับฟังความคิด ก่อนเรียนและหลังเรียน

3. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับฟังความคิด

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับฟังความคิด มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

2. ความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับฟังความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ได้กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับฟังความคิด ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75

2. เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับฟังความคิด

3. เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้การ
สอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิด มีความสามารถในการเขียน
ภาษาอังกฤษ และเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น ตลอดจนเพื่อปรับปรุงการเรียน
การสอนการอ่านภาษาอังกฤษให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ศูนย์เครือข่ายการศึกษา
ชั้นพื้นฐานที่ 15 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองไผ่ จำนวน 17 คน โรงเรียน
บ้านบึงโน จำนวน 17 คน และโรงเรียนบ้านถ่อน (คุรุราษฎร์สามัคคี) จำนวน 66 คน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 อำเภอสว่างแดนดิน
จังหวัดสกลนคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 100 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหนองไผ่
อำเภอสว่างแดนดิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 17 คน จำนวน 1 ห้องเรียน โดยเลือกแบบ
แบ่งกลุ่มเนื่องจากชั้นเรียนคละความสามารถ นักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน
กลุ่มตัวอย่างจึงสามารถเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดได้

3. เนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ ที่ 9 Our local Area, Nature, Healthy Care, The Idol และ
Entertainment เพื่อพัฒนาออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียน
แบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิด

4. ขอบเขตด้านตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ศึกษา ได้แก่

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้าง
ความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียน
แบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิด

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

4.2.1 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

4.2.2 ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ

4.2.3 เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ

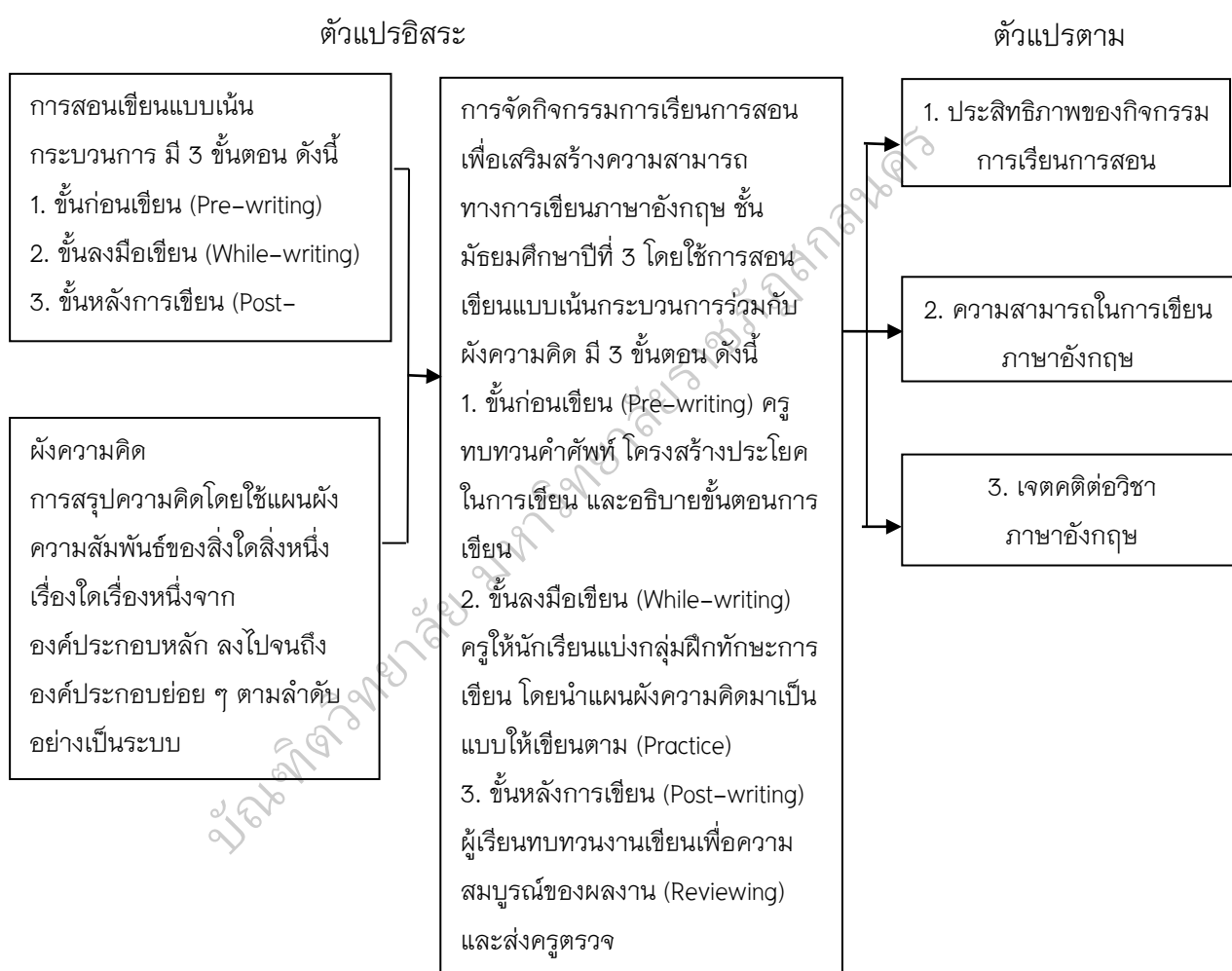
5. ระยะเวลา

ระยะเวลาในการทดลอง คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 โดยสอน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง ไม่รวมทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิดผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นียมคำศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นียมคำศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ หมายถึง การจัดการกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาทางความคิด และการใช้ภาษาของนักเรียน โดยผ่านขั้นตอนกระบวนการที่ใช้ความคิด ใช้กิจกรรมที่หลากหลาย มีการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้งานเขียนออกมามี และครูเป็นผู้คอยสนับสนุนช่วยเหลือ

2. ผังความคิด หมายถึง การสรุปความคิดโดยใช้แผนผังความสัมพันธ์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากองค์ประกอบหลัก ลงไปจนถึงองค์ประกอบย่อย ๆ ตามลำดับ อย่างเป็นระบบ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อให้จดจำและสามารถเขียนและเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้ ผังความคิดที่ใช้ ได้แก่ แผนผังแบบกิ่งไม้ แผนผังแบบใยแมงมุม แผนผังก้างปลา และแผนผังรูปร่างกลมทับเหลี่ยม

3. การพัฒนาการเรียนการสอนกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิด หมายถึง การจัดการกระบวนการเรียนรู้การพัฒนาความคิดและการใช้ภาษาของนักเรียนที่เสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิด โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนเขียน (Pre-writing) เป็นขั้นตอนของการวางแผนการเขียน ดังนี้

1.1 ครูทบทวนคำศัพท์ โครงสร้างประโยคในการเขียน นำเสนอและอธิบายขั้นตอนการเขียนแผนผังความคิด

1.2 ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องให้ในหัวเรื่องหรือสถานการณ์นั้น ๆ โดยการระดมสมองอภิปรายร่วมกับครู

1.3 ผู้เรียนฟัง/ ดูวิดีโอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหานั้น ๆ แล้วสนทนาซักถามความคิดเห็นระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน

1.4 ในกรณีที่เนื้อหานั้นมีความจำเป็นในการสัมภาษณ์ข้อมูล ผู้เรียนสัมภาษณ์ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหานั้น ๆ

2. ขั้นลงมือเขียน (While-writing) เป็นการนำเอาข้อมูลในขั้นก่อนการเขียนมาเขียนเท่าที่จะสามารถทำได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องทางไวยากรณ์

การใช้ภาษาหรือความถูกต้องในเนื้อหา ให้ได้ผลงานออกมาในลักษณะการเขียนร่าง (Draft) กิจกรรมในขั้นนี้มีรายละเอียดดังนี้

2.1 กิจกรรมกลุ่ม ผู้เรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 3-4 คน นำข้อมูลที่ต้องการระดมพลังสมอง ซึ่งสมาชิกทุกคนต้องเข้าใจถูกต้องเหมือน ๆ กัน แล้วนำข้อมูลที่วางแผนไว้แล้วมาร่างงาน เขียนแผนผังความคิด ดังนี้

2.1.1 เขียนหัวเรื่องหรือความคิดรวบยอดหลักอยู่ตรงกลางแผนผัง โดยแสดงด้วยข้อความหรือรูปภาพ

2.1.2 เขียนความคิดรวบยอดรองและความคิดรวบยอดย่อย ๆ จะแผ่กระจายออกจากความคิดรวบยอดหลัก โดยมีเส้นช่วยแสดงความต่อเนื่องและเชื่อมโยงถึงกัน

2.1.3 เขียนข้อความที่จะแทนความคิดรวบยอดรองและความคิดรวบยอดย่อย ๆ จะเป็นข้อความที่สั้น กระชับรัด

2.1.4 มีการใช้สี เส้น รูปภาพหรือสัญลักษณ์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ

2.1.5 ครอบคลุมสาระสำคัญของสิ่งที่จะนำเสนอ

2.2 กิจกรรมเดี่ยว นำข้อมูลที่กำหนดให้มาเขียนในรูปของความเรียงด้วยตนเอง จากประสบการณ์การเขียนการทำงานกลุ่ม แล้วเรียงลำดับลักษณะสำคัญของแผนผังความคิด จากนั้นลงมือวาดและเขียนแผนผังความคิดตามวิธีการสร้างแผนผังความคิด

3. ขั้นหลังการเขียน (Post-writing) กิจกรรมขั้นนี้ให้นักเรียนได้ทบทวนปรับปรุงแก้ไขงาน โดยเปลี่ยนกันตรวจกับเพื่อนหรือให้ครูเป็นผู้ตรวจผลงานเขียน โดยมีวิธีการดังนี้

3.1 ปรับแก้ตามความคิดเห็นข้อเสนอแนะที่สรุปได้จากการฟังการเล่าเรื่อง หรือการอ่าน จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.2 ส่งให้ครูตรวจความสมบูรณ์ของผลงาน

4. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับผังความคิด หมายถึง ผลที่ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับฟังความคิด ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด การศึกษาครั้งนี้ใช้เกณฑ์ประสิทธิภาพ 75/75 มีความหมายดังนี้

ค่า 75 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษระหว่างเรียน

ค่า 75 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษหลังเรียน

5. ความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ หมายถึง ความสามารถในการเขียนสะกดคำ โครงสร้างไวยากรณ์ เครื่องหมายและวรรคตอน และความสมบูรณ์ของเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งก่อนและหลังจากการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการร่วมกับฟังความคิด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยวัดได้จากแบบทดสอบความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความชอบหรือไม่ชอบของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ วัดโดยใช้แบบวัดเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษหลังการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น